

Historische wandeling Hoog Baarlo

De geschiedenis van Hoog Baarlo is nog steeds zichtbaar. Deze wandeling voert u langs sporen uit de ijstijd en langs de vele plekken waar in de tijd tussen 1850 en 1913 pachterswoningen hebben gestaan.

U houdt, gezien vanaf Ingang Hoenderloo, de Witte Fietsen aan uw rechterhand. Sla linksaf het wandelpad met de geel-rode markering in, dit is voordat u het fietspad kruist.

1. U begint uw wandeling op het voormalige landgoed Hoenderloo in een open gebied begroeid met dopheide (bloeit in de voorzomer) en struikheide (bloeit in de nazomer). Ook groeit er pijpenstrootje, een grassoort met dunne, lange bloeistengels. Zonder onderhoud zal het pijpenstrootje de heide overgroeien. Om de heide in stand te houden wordt daarom geplagd. Hierbij wordt de bovenste, voedselrijke bodemlaag verwijderd. De onderliggende zandlaag is voedselarm, maar uitermate geschikt voor heide. Na tweehonderd meter ziet u rechts een laagte. Dit zand werd gedeeltelijk gebruikt voor de schaapskooi die hier ooit lag, maar waarschijnlijk vooral voor de aanleg van de Houtkampweg (de weg die u aan het begin van de wandeling overstak) in 1847.

2. U kruist een bomenrij die het restant is van een strook eikenhakhout en komt op een rechthoekig, open stuk land.

Vroeger was dit bouwland. Links van het pad stond een pachterswoning. Die pachterswoning was één van de woningen die de eerste eigenaar van dit gebied, Johan Sickesz, direct na aankoop van het gebied, liet bouwen. De pachters konden het gebied van daaruit ontginnen. De eerste pachter op dit terrein was Aalt Ruiter uit Lunteren. Hij werd in 1849 door Sickesz aangesteld als werkbaas en kwam toen in de pachterswoning te wonen. Als werkbaas moest hij in opdracht van de grondeigenaar mensen aannemen, het werk verdelen en de daglonen betalen. Arbeiders werden in die tijd per dag aangenomen en betaald. In 1855 werd er voor Aalt Ruiter een betere woning gebouwd, de 'Zwart Berg'.

Het bospad dat u kruist werd tegelijk met de eerdergenoemde Houtkampweg in 1847 aangelegd en is in die 150 jaar nauwelijks veranderd.

De naam van dit pad was 'Hoog Barelse weg'.

Blijf rechtdoor lopen.

3. Eerst loopt u door een eiken-berkenbos. U staat hier op een uitloper van een stuwwal. De stuwwal is ontstaan in de één na laatste ijstijd. De gletsjertongen namen allerlei materialen mee vanuit het noorden, waaronder vruchtbare grond. Toen het ijs langzaam weer smolt bleef deze grond hier achter. Nu is dit stuk begroeid met beukenbomen, die de voorkeur geven aan een voedselrijke bodem. Aan de rechte lijnen is duidelijk te zien dat de beuken hier zijn aangeplant.

4. Direct na de beuken passeert u een langgerekte, grillige en bochtige laagte. Deze laagte is een restant van een vroegere waterloop, die op een gegeven moment is drooggefallen en daarna gedeeltelijk met zand is opgevuld. Het pad stijgt enigszins en u passeert weer een scheiding, bestaande uit twee rijen beuken. Eens vormden zij de scheiding tussen landgoed Hoenderloo van Johan Sickesz en landgoed Hoog Baarlo van A.P van Ingen. Bomen vormden vroeger een duidelijke grens tussen eigendommen. De officiële scheiding lag precies in het midden.

Het pad stijgt duidelijk voelbaar richting Hoog Baarlo.

5. Op Hoog Baarlo is de grond redelijk voedselrijk. Het is de enige plek op De Hoge Veluwe die altijd begroeid is gebleven, ook toen de rest van het gebied was veranderd in hei of zand. Op oude kaarten werd dit gebied Hoog Baarlo Struycken genoemd. Het was ooit eikenhakhout: een eikenbos waaruit voortdurend stammetjes werden gehakt voor brandhout, paaltjes en stelen voor gereedschap. De bast was een grondstof bij de leerlooierij. De eiken groeiden niet uit tot bomen, maar bleven laag en struikachtig, doordat ze zo dicht op elkaar groeiden. Uit de stoof, het onderste gedeelte van de eikenbomen, groeiden meerdere stammetjes. Ook de huidige eikenbomen die hier staan, groeiden uit deze eeuwenoude stoven.

6. Aan uw rechterhand ziet u door de bomen heen een open veld. Dit stukje grond behoorde vroeger tot de Cecilia Hoeve.

De Cecilia Hoeve was één van de vele boerderijtjes die een vrouwnaam droeg op het Landgoed Hoog Baarlo. In 1879 kocht Jan Willem Gunning het landgoed en hij vernoemde de boerderijtjes naar zijn dochters, kleindochters en andere vrouwelijke familieleden.

U kruist nu het fietspad, volg de geel-rode route.

7. Het bos waarin u nu loopt is al eeuwen oud. Het bestaat uit begroeid geraakte stuifduintjes. Dit eiken-berkenbos met een ondergroei van bosbes kan beschouwd worden als een restant van een oud Veluws bos: Groot Barlo (bar= wijd of open, lo = bos). Dit werd later verbasterd tot Hoog Baarlo.

Blijf de geel-rode markering volgen tot u het open veld voor u ziet.

8. Voor u ligt het Deelense Veld, een groot nat heidegebied. U kunt hier nu kilometers ver kijken, maar dat was in de Middeleeuwen wel anders. De open vlakte was toen een groot bos. Rond 1200 werd het bos gekapt en zodoende ontstond de heide. In de eeuwen die volgden hielden schapen het heidegebied open.

Hier buigt de geel-rode route linksaf, maar u gaat rechtdoor.

9. Het veld rechts van u is momenteel in gebruik als wildweide. Het heeft de naam Weitje van Van der Steegh, vernoemd naar Jan van der Steegh, die hier woonde op de Cornelia Hoeve. De hoeve stond links van het pad waar u nu nog een bomengroep ziet. Deze bomen maakten deel uit van het erf van de Cornelia Hoeve. Ook restanten van meidoornheggen zijn nog aanwezig. Links achteraan op het Weitje van Van der Steegh stond overigens ook de Jacomina Hoeve.

U volgt het pad verder tot u links een paar monumentale bomen ziet staan.

10. Links in het veld staan enkele monumentale bomen. De twee beuken, een eik en een dubbele linde maakten vroeger deel uit van het erf van de Anna Hoeve. Ook staan er nog een paar meidoornstruiken. Aan de bomen is duidelijk te zien tot hoe ver het wild het blad weg eet, de vraatlijn.

Bij de splitsing links aanhouden. Steek de direct daaropvolgende kruising recht over.

11. Na 100 meter staat rechts van het pad een grote fijnspar. Als u diep inademt, zult u zeker de kenmerkende dennengeur ruiken.

Links ziet u het frisse groen van een wildweide, omzoomd door grote bomen. Het zijn uitgegroeide houtwallen, die ooit een akker beschermden. Deze akker behoorde ooit tot de Clara Hoeve. De grote lindes, waarvan de kronen in elkaar verstrengeld zijn, herinneren nog aan het boerderijtje.

Ga nu rechtsaf het bos in.

U loopt nu in een prachtige laan, met aan beide zijden beukenbomen.

Het open gebied links was ooit een weiland en heet nog steeds Weitje van Van de Pol, vernoemd naar de laatste bewoner. Het weiland behoorde tot de Ursula Hoeve, die iets verderop stond.

Verder op bij het bordje 'Rust Gebied' gaat u rechtsaf.

Waar het pad een breed karrespoor kruist, gaat u linksaf.

13. Rechts ziet u weer een aantal verschillende grote bomen. De grote bomen waren vroeger de erfbomen van de Ursula Hoeve, waarvan Willem van de Pol de laatste bewoner was. Bijzonder is de grote, vrijstaande es. Het is de enige es die op het Park voorkomt.

12. Aan weerszijden van het pad staan grote bomen, links voornamelijk Amerikaanse eiken, rechts vooral beuken. Ook hier vormen de bomenrijen de erfgrens tussen eigendommen. In het midden werd de grens aan gegeven door een beukenboom, die tot op de dag van vandaag precies tussen de twee rijen bomen in staat.

Het zandpad waarop u loopt was ooit onderdeel van het Weitje van Van de Pol. Het deel aan de linkerkant van het pad is nu ingezaaid als wildweide. Waar het pad het bos ingaat, ziet u rechts het zandgat, waaruit zand voor de potstal werd gehaald. Nu groeien er bomen in.

Volg het pad het bos in. Waar het pad naar rechts buigt, gaat u links de laan in met aan weerszijden jonge bomen.

14. Dit is een van de lanen van het landgoed Hoenderloo. Er zijn jonge bruine beuken aangeplant ter vervanging van de oorspronkelijke laanbeplanting. Langs de vele lanen in het Park staan vaak meer dan honderd jaar oude bomen. De bomen zijn door ouderdom veelal in slechte staat, en worden daarom gefaseerd vervangen.

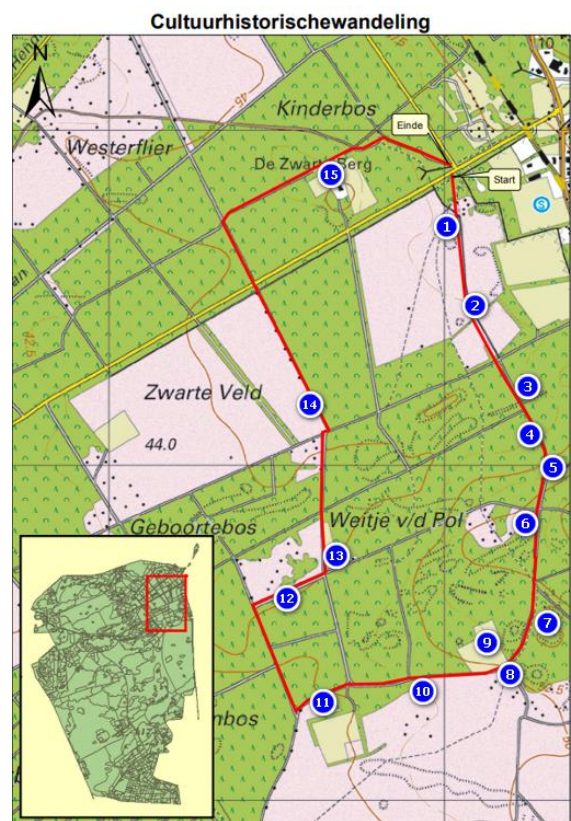
Steek de verharde weg over en ga bij de groene routepaal (nr 540) rechtsaf.

15. U loopt door een dicht naaldhoutbos. Waar het bos meer open wordt, ziet u aan uw rechterkant een weide. De weide hoort bij de Zwarte Berg, een woning die hier tot 2018 stond. De woning werd al in 1854 gebouwd voor de werkbaas van Johan Sickensz, Aalt Ruiters.

In 2018 is de woning volledig verwoest door een brand. Inmiddels is op deze plaats een nieuwe woning gebouwd.

Volg nu de 'oranje route' terug naar de stalling met de Witte Fietsen.

25 oktober 2023